

ZBS¹ Zdrúženje bank Slovenije

Splošni pogoji poslovanja
z direktno obremenitvijo

Ljubljana, 28.9.2009

1. Namen

Splošni pogoji poslovanja z direktno obremenitvijo (v nadaljevanju: SPP) določajo minimalne skupne pogoje bank – članic sheme v razmerju do komitentov glede poslovanja z direktno obremenitvijo (v nadaljevanju DB).

S SPP se določajo minimalni skupni elementi razmerij med:

- banko in upnikom;
- banko in plačnikom.

S SPP se zlasti ureja:

- način pridobivanja in posredovanja pooblastil za otvoritev, spremembo ali ukinitvev DB;
- način in postopke ter roke zagotavljanja podatkov za DB;
- način in roke nakazovanja kritja;
- način, višino in roke zaračunavanja nadomestil
- način in roke za povračila ter
- način in roke reševanja reklamacij.

Banka lahko s svojimi pogoji natančneje določi pogoje poslovanja z DB, ki ne smejo biti v nasprotju s temi pogoji. V tem primeru veljajo splošni pogoji banke.

2. Pomen izrazov

Izrazi, uporabljeni v tem dokumentu, imajo naslednji pomen:

banka upnika: banka, ki vodi račun upnika;

dolžnik: oseba, za katerega je izkazana obveznost plačila;

matična banka: banka, ki vodi račun plačnika;

plačnik: fizična ali pravna oseba, ki poravnava obveznosti za svoj račun ali za račun dolžnika;

pogodbena banka: banka, pri kateri ima poslovni partner odprt račun, s katerim podpiše Izjavo o vključitvi v poslovanje s plačilnimi instrumenti ter Pogodbo o opravljanju poslov z direktnimi obremenitvami;

upnik: komitent (prejemnik) sredstev iz naslova poravnavanja obveznosti z DB.

Izrazi in pojmi v tem dogovoru in spremljajočih dokumentih se uporablja smiselno enako kakor izrazi in pojmi, ki jih opredeljuje Zakon o plačilnih storitvah in sistemih.

3. Pravne podlage

Pogodbena razmerje, kot podlaga za izvajanje DB, vključuje tripartitno razmerje med dolžnikom/plačnikom, upnikom in banko.

- Pravno razmerje med banko in upnikom nastane ob podpisu Izjave o vključitvi v poslovanje s plačilnimi instrumenti in Pogodbe o opravljanju poslov z direktnimi obremenitvami, med banko, plačnikom in upnikom pa s podpisom Pooblastila za direktno obremenitev.

Pogodbena banka sklene z upnikom Pogodbo o opravljanju poslov z direktnimi obremenitvami v imenu in za račun vseh bank, podpisnic Dogovora o načinu poslovanja s plačilnimi instrumenti: posebno položnico direktno obremenitvijo, direktno odobritvijo in trajnim nalogom. Banka pred sklenitvijo pogodbe upniku oz. komitentu pred podpisom pooblastila izroči izvod SPP.

V primeru, ko plačnik podpiše pooblastilo pri upniku, mu je le ta dolžan predložiti te SPP.

4. Opis instrumenta direktne obremenitve

DB je standardiziran elektronski debetni plačilni instrument, pri katerem se poravnava obveznosti dolžnika do upnika v znesku, ki ne presega mejnega zneska, ki ga določi odbor za plačilni promet. Obveznosti se poravnava z neposredno obremenitvijo plačnikovega računa na osnovi podatkov, ki jih banki predloži upnik.

Standardi za izmenjavo podatkov DB so opredeljeni v:

- Navodilih in standardih za izmenjavo podatkov prek ZC;
- Šifrantih;
- Navodilu o vključevanju poslovnih partnerjev v poslovanje prek ZC s storitvijo DB, katerih današnji trajniki bodo ob prehodu migrirali v sloge DB.

5. Način uporabe instrumenta direktne obremenitve

DB se izvaja, če upnik podpiše pogodbo z banko in če plačnik podpiše pooblastilo za obremenitev računa.

Upnik s sklenitvijo pogodbe z banko, pri kateri ima odprt račun, postane udeleženec sheme, vstopa v sistem Zbirnega centra, sprejema standarde in pogoje za izmenjavo podatkov.

Upnik pripravi podatke DB v skladu s standardom zapisa in pošlje podatke v Zbirni center (lahko direktno ali prek pogodbene banke) najmanj dva delovna dneva oziroma največ sedem dni pred predvideno obremenitvijo računov.

Upnik je dolžan dolžnika obvestiti o višini predvidene obremenitve računa.

Banka upnika po prejemu podatkov od upnika le te posreduje v Zbirni center, ki podatke pošlje posameznim matičnim bankam za izvršitev obremenitve računov.

Posamezna matična banka izvrši obremenitve računov, če je obremenitev poslana na dan, ki ga je upnik določil v pogodbi (frekvenca plačila) in se je za ta datum v pooblastilu odločil tudi plačnik. Banka pred izvršitvijo direktne obremenitve upošteva pravočasne preklice/ugovore dolžnika.

Dolžnik ima možnost ugovora posamezne obremenitve:

- pri upniku, dokler le ta ni poslal podatkov v Zbirni center;
- pri matični banki najkasneje en delovni dan pred datumom obremenitve.

6. Pravice in obveznosti

6.1. Pravice in obveznosti upnika

Upnik sklene pogodbo s pogodbeno banko, v kateri je opredeljen način izmenjave podatkov in frekvence plačila. V primeru kakršnekoli spremembe se sklene nova pogodba oziroma aneks.

V primeru, ko plačnik podpiše pooblastilo pri upniku, se le-ta obvezuje opraviti identifikacijo (osebni dokument, davčna številka, ...). Uporabljeno pooblastilo mora vsebovati minimalne podatke, ki so navedeni na vzorcu pooblastila.

V primeru spreminjanja frekvence plačevanja, mora upnik obvestiti plačnike in jih pozvati, da v kolikor se s spremembo ne strinjajo to uredijo v matični banki. Upnik mora za spremembo frekvence izpolniti migracijski popis, kar je osnova bankam za spremembo pooblastil.

Upnik ažurira lastne evidence plačnikov na osnovi prejetih podatkov iz Zbirnega centra. Matične banke izvedejo DB za tiste plačnike, katerih pooblastila prejmejo najmanj 10 dni pred predvideno prvo obremenitvijo.

Upnik obvesti dolžnika o višini njegove obveznosti najmanj osem dni pred datumom zapadlosti. V primeru, ko je upnik zavarovalnica in je DB iz naslova zavarovalne police – pogodbe, s katero so določeni načini in roki obveščanja ter spreminjanja zneska obremenitve, določilo iz prejšnjega stavka ni obvezujoče.

Upnik mora prejeti ugovor dolžnika na določeno plačilo obveznosti upoštevati tako, da podatke te obremenitve ne posreduje banki oziroma ZC.

Upnik mora podatke za obremenitev računov dolžnikov posredovati v Zbirni center najpozneje dva delovna dneva pred datumom obremenitve.

Upnik pogodbeni banki, v skladu s sklenjeno pogodbo, poravnava stroške uspešno izvršenih DB v višini, določeni s Tarifo pogodbene banke.

Upnik je dolžan pogodbeni banki na njen poziv povrniti znesek direktne obremenitve skupaj z obrestmi in nadomestili, ki jih je banka na podlagi zahtevka dolžnika (plačnika) nakazala plačnikovi banki.

Upnik lahko v roku, določenem v pogodbi, odpove pogodbo, vendar je dolžan o tem obvestiti vse dolžnike in jim ponuditi ustrezen način plačila.

6.2. Pravice in obveznosti dolžnika/plačnika

Dolžnik/plačnik podpiše pooblastilo za DB, v katerem opredeli datum plačila, ki ga lahko izbira med ponujenimi možnostmi, za katere se je opredelil upnik v pogodbi s pogodbeno banko.

Plačnik podpiše pooblastilo pri:

- banki, ki vodi račun plačnika (matični banki) , le ta podatke posreduje upniku v elektronski obliki ali
- upniku, ki originalno pooblastilo posreduje banki, ki vodi račun plačnika (matični banki). Matična banka preveri pravilnost navedenih podatkov računa in lastništva ter upniku posreduje podatke za otvoritev v elektronski obliki. Matična banka lahko pooblastilo zavrne brez obrazložitve, o čemer obvesti upnika in plačnika.

Plačnik lahko vloži ugovor pred izvršitvijo posamezne DB pri matični banki, najpozneje en delovni dan pred predvideno obremenitvijo. Banka ima pravico plačniku zaračunati stroške preklica oziroma ugovora v skladu z vsakokrat veljavno tarifo.

Ugovor se nanaša na točno določeno plačilo obveznosti in ne pomeni preklica oziroma ukinitve pooblastila.

Za preklic pooblastila za poslovanje z DB plačnik podpiše »Preklic pooblastila za direktno obremenitev« pri:

matični banki , ki izvede ukinitve DB in podatke o ukinitvi posreduje upniku v elektronski obliki ali

upniku, ki originalni obrazec posreduje v matično banko. Le ta izvede ukinitve izvajanja DB in o ukinitvi obvesti upnika v elektronski obliki.

Matična banka upošteva preklice pooblastil prejete najmanj deset dni pred datumom obremenitve računa.

Plačnik (dolžnik), ki je fizična oseba, lahko pri matični banki zahteva vračilo zneska že izvršene direktne obremenitve in sicer:

- v roku 8 tednov po izvršeni DB (če je plačnik podal soglasje brez točnega zneska DB in če znesek DB presega pričakovani znesek),
- v roku 13 mesecev po dnevu obremenitve v primeru neodobrene ali nepravilno izvršene DB,

če je bila direktna obremenitev izvršena po 1.11.2009.

Plačnik vloži zahtevek za vračilo na obrazcu, ki ga prejme v banki.

6.3. Pravice in obveznosti banke

Pogodbena banka vključi upnika v Zbirni center, ko z njim podpiše pogodbo za izvajanje DB, Izjavo o vključitvi v poslovanje s plačilnimi instrumenti in izpolni obrazec Podatki o direktnih obremenitvah.

Matična banka plačnika na podlagi pooblastila plačnika izvrši otvoritev, spremembo oz. ukinitve DB in o tem obvesti upnika.

Posamezna matična banka nakaže upniku sredstva v skupnem znesku uspešno izvršenih DB najpozneje naslednji delovni dan po izvršenih DB s sklicem odobritve, ki je predpisan v Šifrantih.

Če je pogodbo z upnikom odpovedala pogodbeni banka, je ta dolžna o tem obvestiti upnika in ostale banke, ki o tem obvestijo tudi plačnike.

Pogodbena banka se obvezuje, da bo o prekinitvi pogodbe obvestila tudi Zbirni center.

Matična banka izvaja DB na dan, ki je določen v Izjavi o vključitvi v poslovanje s plačilnimi instrumenti oziroma prvi naslednji delovni dan, če ta dan pade na soboto, nedeljo oziroma praznik.

Matična banka poravnava obveznosti plačnika le v okviru kritja na plačnikovem računu. Kritje mora biti zagotovljeno najmanj do 11. ure na dan obremenitve računa.

Matična banka ne izvrši obremenitve računa, če je račun blokiran, v primeru, da je banka seznanjena o smrti imetnika računa ali če je račun ukinjen.

Pogodbena banka zaračuna nadomestilo upniku za opravljene storitve v skladu s sklenjeno pogodbo za izvajanje DB, splošnimi pogoji vodenja računa in vsakokrat veljavno Tarifo banke.

Banka o izvršenih in neizvršenih DB obvešča upnika prek Zbirnega centra, plačnika pa obvesti o neizvršitvi DB.

Če je ugovor določenega plačila posredovan matični banki najmanj en delovni dan pred plačilom, matična banka ne izvrši tega plačila. Matična banka o ugovoru obvesti upnika v elektronski obliki.

Matična banka ima pravico ukiniti DB v primeru, če ji v preteklih 13 mesecih upnik ni posredoval nobenega zahtevka za izvršitev DB.

Banke zahtevke za vračila zneskov že izvršenih direktnih obremenitev obravnavajo v skladu s sprejetim dokumentom »Postopek izvedbe povračila direktne obremenitve«.

7. Reklamacije

Banka rešuje reklamacije upnikov in plačnikov skladno s svojimi navodili o reševanju reklamacij in veljavno zakonodajo.

Vse reklamacije dolžnika, ki izhajajo iz pogodbenega razmerja med upnikom in dolžnikom, rešujeta upnik in dolžnik medsebojno.

Reklamacije upnika v zvezi z izmenjavo matičnih in prometnih podatkov ter reklamacije upnika v zvezi z nakazili sredstev rešuje banka, ki vodi račun plačnika (matična banka). Reklamacije upnikov v zvezi z vračili že izvršenih direktnih obremenitev se rešujejo med upnikom in

plačnikom in ne vplivajo na obveznost upnika za vračilo zneskov DB pogodbeni banki iz točke 6.1..

8. Prehodne in končne določbe

Vse informacije in podatki, ki se nanašajo na poslovanje z DB, so zaupne narave. Banka se zavezuje, da jih bo obravnavala kot poslovno skrivnost, osebne podatke plačnikov pa v skladu z določili Zakona o varstvu osebnih podatkov.

Ti SPP veljajo tudi za že sklenjena pooblastila za trajni nalog/direktno obremenitev, pri čemer mora banka komitente obvestiti o nastopu veljavnosti teh SPP. Če plačnik v roku 30 dni ne ukine trajni nalog/ DB, se smatra, da sprejema te SPP.

Če plačnik ne soglaša s spremembami SPP, lahko ukine DB. Zahtevek za ukinitvev DB mora podati v 30. dneh od objave spremenjenih SPP, sicer banka šteje, da z njimi plačnik soglaša.

Ti SPP veljajo od 1.11.2009.